

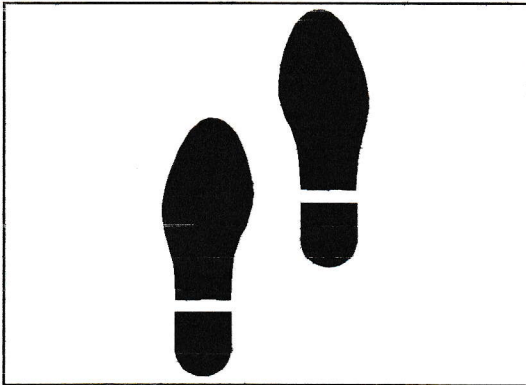
IJZERMONDING

WANDELING

Uitgave: Gehandicaptenraad Nieuwpoort
Marktplein 7

Juni 1993

VOORWOORD

Wandelroutes zijn voor deze regio ruim voorhanden, ook voor wat de hierna beschreven wandelroute betreft.

Waarom dan nogmaals een nieuwe?

Men kan op diverse manieren wandelen.

Snelwandelen als een soort sportbeoefening met nauwelijks oog voor wat er zich rondom bevindt, of zoals het merendeel een fikse wandeling met een korte beschrijving van de te volgen route.

Doch er zijn ook heel wat mensen die in het wandelen beperkt zijn, ouderen, mindervaliden enz... . Zij moeten zich tevreden stellen met een kortere, gemakkelijk te bereiken wandelroute. Deze groep mensen zal door het langzamer wandelen dan ook veel meer oog hebben voor al wat rondom hen te zien is.

Een korte wandeling met een uitgebreide beschrijving is dan ook de doelstelling van dit initiatief.

De wandeling heeft een grote verscheidenheid aan waarnemingen al naar gelang het seizoen. Ook het tijdstip van de dag maakt de wandeling totaal anders. Rustig en verlaten buiten de seizoenperiodes, gezellig druk in de vakanties.

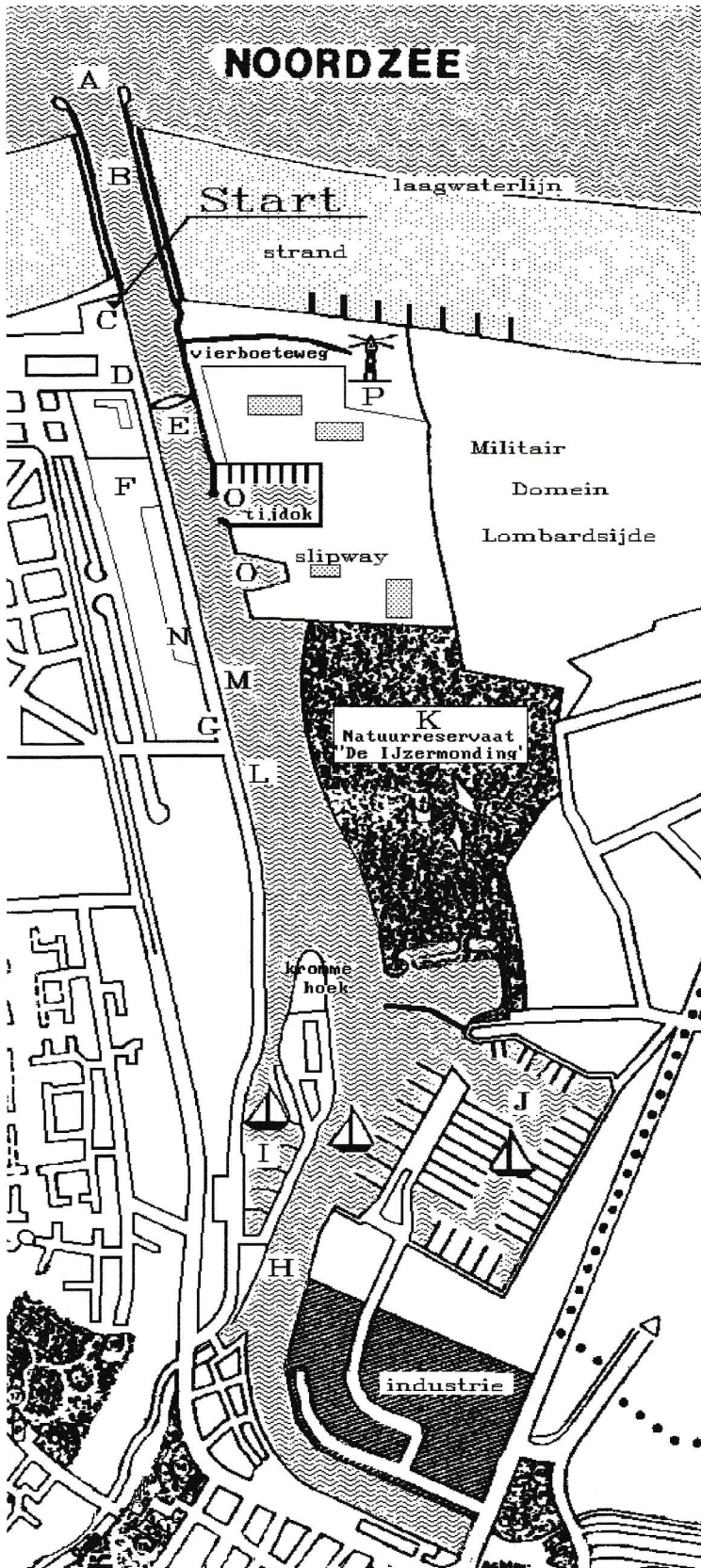
's Morgens bij tegenlicht de binnenvarende visserboten met een zwerm meeuwen eromheen, spelende konijnen in de vroege morgen. Later op de dag iemand die de meeuwen wat te eten werpt. De terugkerende stilte bij zonsondergang.

De wandeling gaat voor een gedeelte zowel heen en terug over dezelfde route. De beschrijving handelt voornamelijk over de kant rechts van de wandelaar.

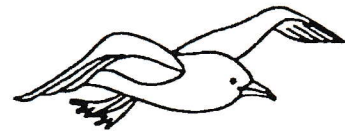
Veel wandelgenot.

IJZERMONDE WANDELING

- A IJZERMONDING
- B STAKETSELS
- C LOODSWEZEN
- D BLAUWVOET
- E OVERZET
- F PARK
- G PANORAMA
- H SEASTAR
- I VLOTKOM
- J NOVUS PORTUS
- K NATUURRESERVAAT
- L KUISBANK
- M LOODSDIENST
- N BLOSO
- O TIJDOK
- P VUURTOREN

A IJZERMONDING

De IJzer, een stroom die in N.-Fr. bij Kassel ontspringt en door de Belgische polders naar de Noordzee stroomt, met monding in zee te Nieuwpoort. Deze stroom is 84 kilometer lang waarvan 45 kilometer in België. De benedenloop is bevaarbaar van Nieuwpoort tot Roesbrugge, over een afstand van veertig kilometer.

Het IJzerbekken heeft een oppervlakte van 1650 km².

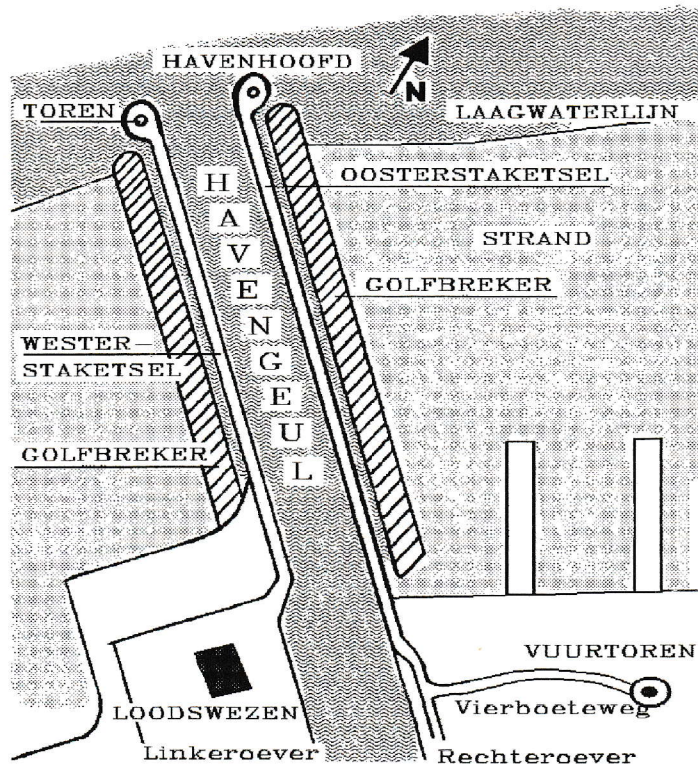
De IJzer speelde een grote rol in W.O. I aan het W. front.

Op ongeveer 3 Km. voor de monding van de IJzer liggen de natuurlijke haven en de jachthavens van Nieuwpoort. Men kan deze havens bereiken zonder sluizen.

De havengeul loopt in ZO-NW richting en heeft aan beide kanten een houten staketsel.

Door verzanding en aanslibbing dient de vaargeul regelmatig gebaggerd. Dit is de reden van de buis aan de linkeroever van de geul. Deze buis gaat ter hoogte van de vroegere militaire getijhaven onder het water door naar de andere kant van de geul, om vervolgens verder langs de rechteroever uit te monden in zee.

Ter hoogte van het schiereiland "Kromme Hoek" heeft men een splitsing van het water; rechts stroomopwaarts naar de jachthaven van de K.Y.C.N. de oude vlotkom; links naar de nieuwe jachthaven NOVUS-PORTUS en verder de handels- en vissershavens met de vismijn en het sluizencomplex "Ganzepoot".

B STAKETSELS

Het nut van de staketsels is een goede afbakening van de vaargeul en vooral als stroombreker het veilig in- en uitvaren van de haven te verzekeren.

De breedte tussen de havenhoofden is ongeveer 80 meter.

Het Oosterstaketsel heeft een lengte van 582 meter. Op de kop een toren met rood licht. Dit staketsel is niet zo gemakkelijk bereikbaar en voorlopig niet toegankelijk wegens slechte staat.

Het Westerstaketsel heeft een lengte van 500 meter. Op de kop een toren met groen licht,

een misthoorn die bij mist of slechte zichtbaarheid geregeld drie geluidssignalen geeft en bij defekt van de misthoorn tamt de klok, verder nog de plaatsing van radioantennes.

Dit staketsel is zeer druk bezocht door de sportvissers en wandelaars.

De staketsels werden gebouwd in 1865.

Heden zijn er herstellings- en verbredingswerken aan het Westerstaketsel waardoor het ook gemakkelijk toegankelijk zal zijn voor rolstoelgebruikers.

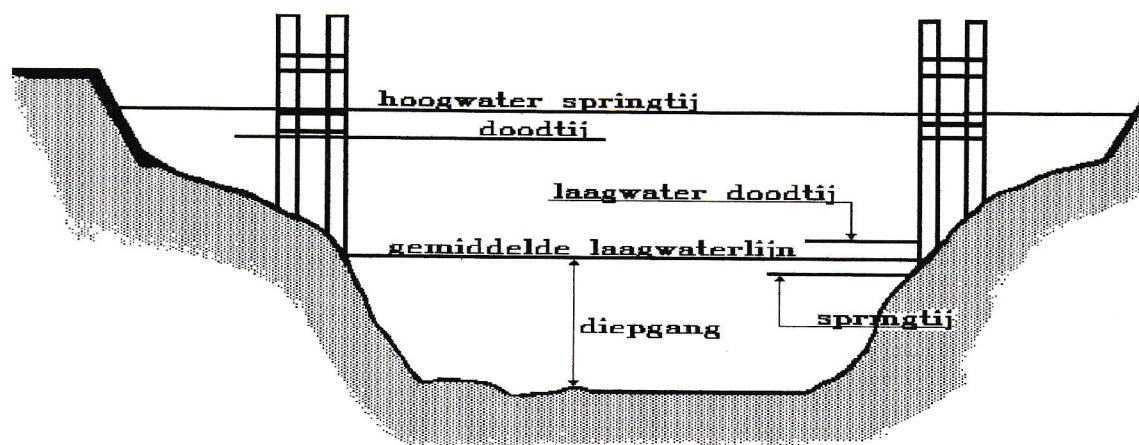
In de zomerperiode kan men er een visnet huren.

Vertoevend op de koppen geniet men ten volle van de zeelucht, en heeft men bij helder weer een mooi zicht op de kustlijn richting Duinkerke en Oostende. Het vissen en het in- en uitvaren van de schepen is er een niet te versmaden schouwspel.

Aan beide kanten is een golfbreker ter bescherming van de staketsels en ter voorkoming van snelle verzanding van de geul door zeestroming.

GETIJDEN

Het tijdstip van het getij is elke dag iets later dan de vorige dag. Het hoogteverschil is afhankelijk van het soort tij en de heersende wind. Het peil van de zee wordt verheven door noorden- en westerwinden en verlaagd door oosten- en kustwinden.

Men maakt een indeling van drie soorten getijden:

- stroomtij (springtij) met een niveauverschil van 5.1 meter.
- middeltij met een niveauverschil van 4.6 meter.
- kranktij (doodtij) met een niveauverschil van 3.9 meter.

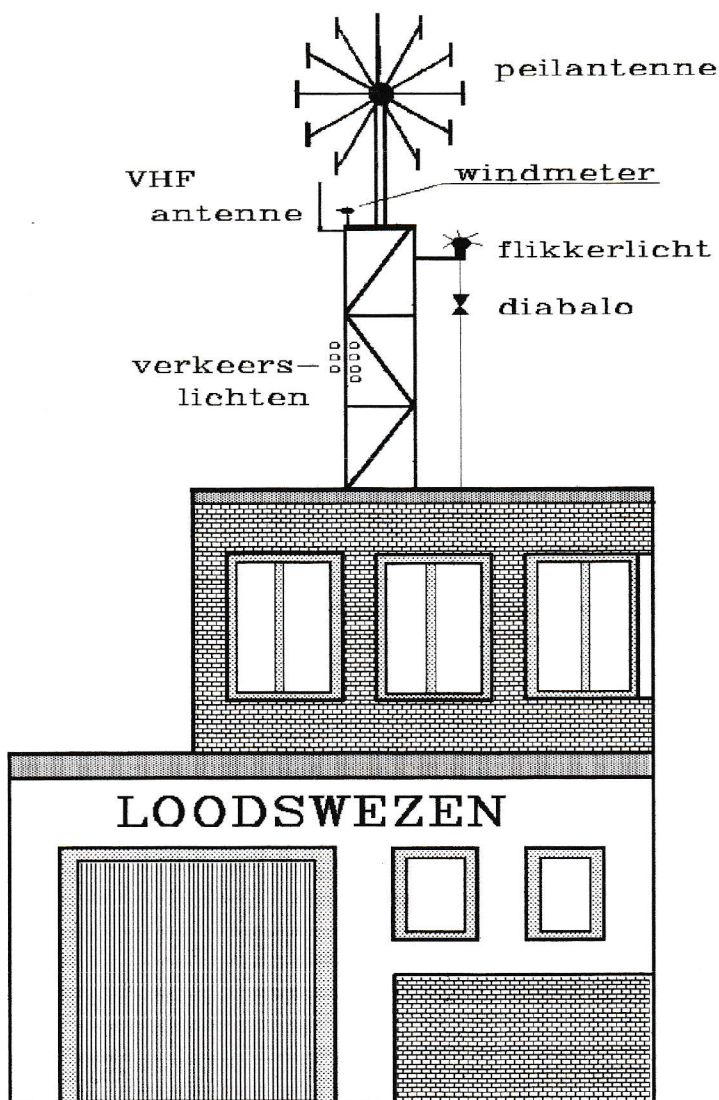
In Nieuwpoort is het hoogwater 2 minuten vroeger dan in Oostende en 10 minuten dan in Zeebrugge.

De diepgang in de havengeul wordt aangegeven ten opzichte van een gemiddelde laagwaterlijn voor de haven.

Door de oppervlakte van de geul en havens stroomt er bij elk tij ongeveer 2.500.000 kubieke meter water de havengeul in.

Door afwatering is de uitstromende hoeveelheid hoger.

C LOODSWEZEN

De observatiepost van de haven die permanent bemand is om het scheepsverkeer op zee en in de haven te regelen.

Voor het eerst gebouwd in 1930 en herbouwd in 1958.

Telkenmale een schip de haven aanloopt of verlaat moet hier reglementair toestemming voor gevraagd worden. Dit kan gebeuren bij middel van seinvlaggen of radioverbinding. Het gebruik van seinvlaggen is op heden bijna totaal verdwenen. Door het zeer drukke jachtverkeer is het onmogelijk deze reglementen te volgen, vandaar dat de jachten zonder toestemming in- en uitvaren. Grotere schepen mogen dit niet en zeker de beroepsvaart niet.

Boven een bepaalde maat of in bijzondere omstandigheden worden deze zelfs begeleid door een loodsboot (schip met zwarte romp en witte bovenbouw, dat een rode vlag met witte "P" voert). Vandaar dat men deze boot geregeld ziet in- en uitvaren, ook 's nachts.

Boven op het gebouw bemerkt men allerlei seinen. Deze moeten wel strikt door elk vaartuig opgevolgd worden.

Men bemerkt o.a. een violet flikkerlicht. Wanneer dit in werking is heeft dit de betekenis dat een vaartuig met een lengte aan de waterlijn (lengte van het schip aan de wateroppervlakte) korter dan zes meter niet mag uitvaren (te sterke wind of zegang). Verder zien we zowel naar zee als naar de haven gericht een rij van drie en een rij van vier boven elkaar geplaatste lichten.

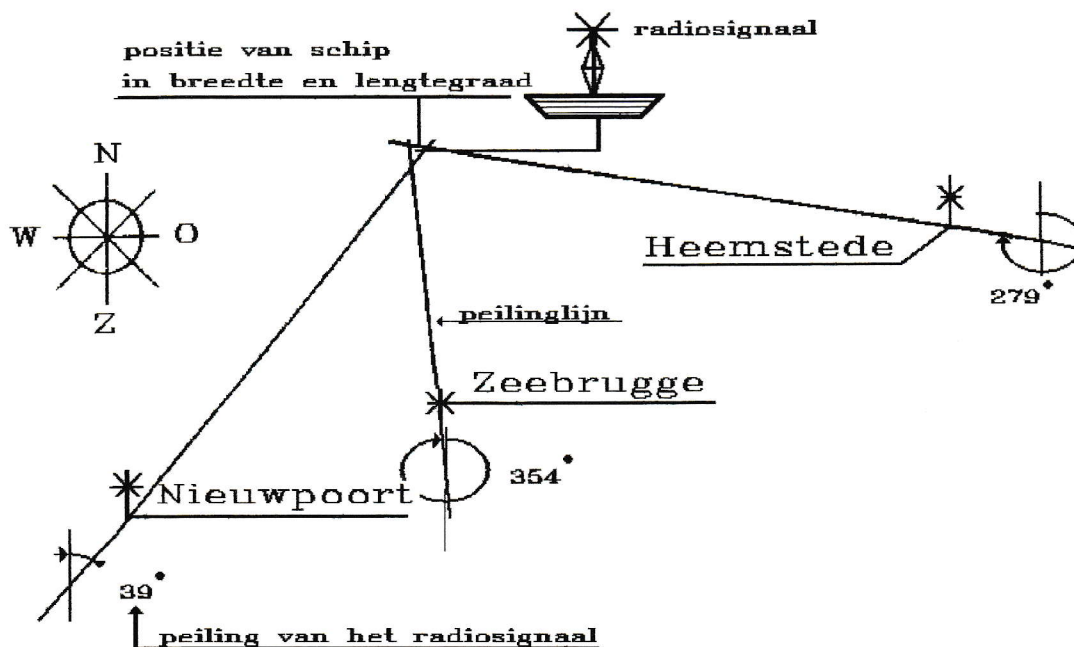
Betekenis van de lichten :

VERKEERSSIGNALLEN

(R)	vaartuigen varen niet	(G)	vaartuigen mogen doorvaren één-
(R)	verder door	(G)	richtingsverkeer
(R)		(G)	
(G)	vaartuigen mogen doorvaren	R = rood	
(G)	dubbel verkeer	G = groen	
(W)		W = wit	

Tot enkele jaren terug werden eveneens door middel van manden en kegels de waterstand boven het gemiddeld laagwaterpeil aangegeven samen met de aanduiding van stijgend of dalend tij.

Principe van plaatsbepaling door radiopeilingen.

In 1991 is een radiopeilantenne geplaatst. Deze vormt samen met eenzelfde antenne in Zeebrugge en Heemstede het radiobebakeningssysteem van de Schelde. Doel hiervan is de plaatsbepaling van schepen op zee bij middel van radiosignalen en kruispeilingen als beveiliging van de toegang tot de Schelde.

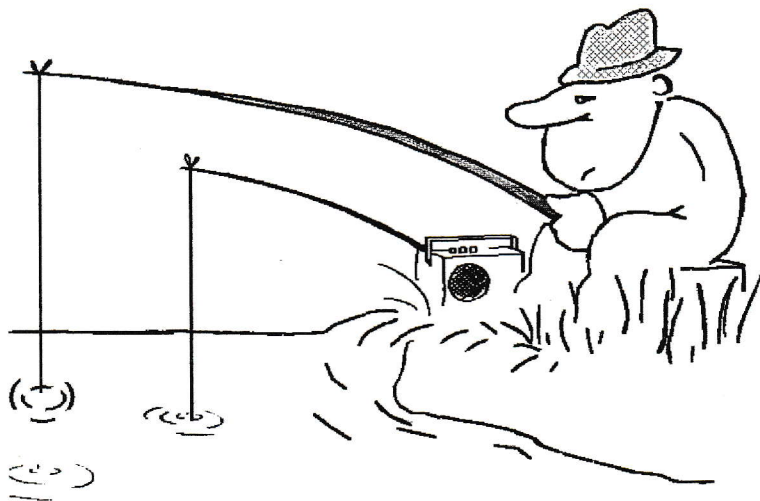
D BLAUWVOET

Wanneer we nu verder wandelen richting haven, hebben we rechts een ruim parkeerterrein en op de hoek met de havengeul, vóór het appartementsgebouw, een monument.

Het beeldhouwwerk stelt een Blauwvoet voor en is gebeeldhouwd door Mr. Fernand Vanderplancke uit Oostduinkerke.

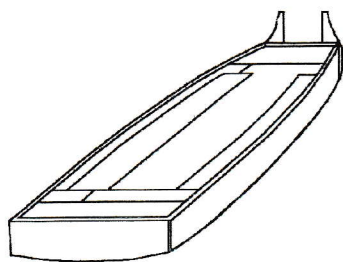
"Groet aan de Blauwvoet Symbool van Vrijheid"
"Behoed de zeevarenden voor onheil"

Het appartementsgebouw DEN OEVER - RIVERSIDE is gebouwd op de plaats waar in 1986 nog de ruwbouw stond van een groots opgevat onthaal- en cultureel centrum. Door de hoog oplopende kosten werd de voltooiing ervan onderbroken en het reeds opgetrokken gedeelte terug afgebroken zodat het terrein terug als naakte bouwgrond ter beschikking was. Aan de achterzijde is nog grond voor een tweede appartementsgebouw.

E OVERZET

Even verder voor het appartementsgebouw staat een klein huisje. Dit is het huisje van de overzetsdienst. De overzetsteiger

is er schuin tegenover gelegen. De overzet heeft naast een praktische ook een toeristische functie en wordt elke dag verzekerd van zonsopgang tot zonsondergang en dit bij toelaatbare weersomstandigheden. Eens de overkant bereikt kan men langs het strand tot Lombardsijde en verder wandelen. Men heeft er ook de Vierboeteweg die loopt tot aan de vuurtoren met aan de zee kant enkele mooie duinen, aan de andere kant de omheining

van het militair domein.

F PARK

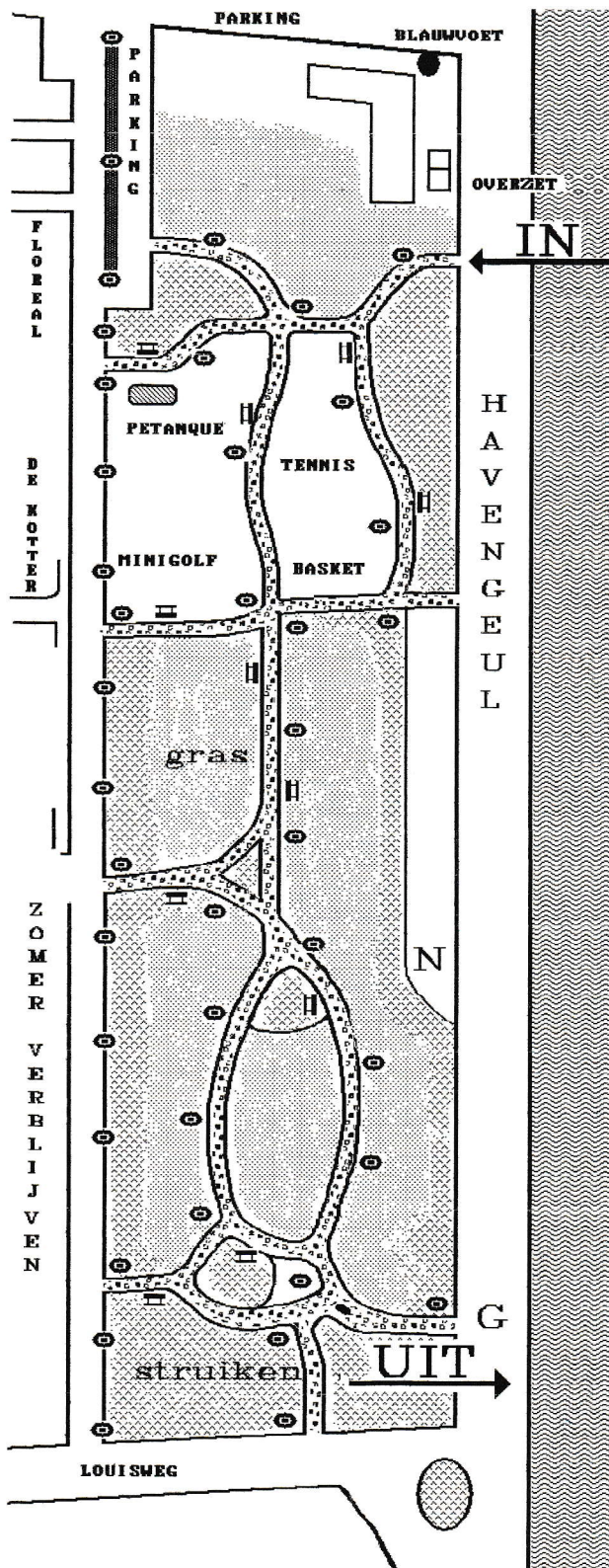
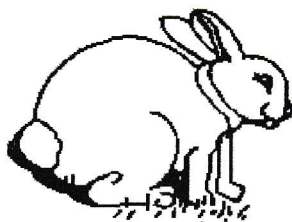
Vorbij het huisje geeft het eerste wandelpad rechts toegang tot de groenzone aangelegd door de Dienst van de Kust.

Dit volgen wij.

Dit park is deels in gebruik als sportterrein van het vakantiecentrum Floreal en deels als wandelpark. In de vroege morgen en bij rustige dagen is het een lust voor het oog om er de talrijk aanwezige konijnen te zien spelen. Vandaar heeft het park in de volksmond de naam "Keunepark".

Later op de dag en zeker in de verlofperiodes kan men de vele sportbeoefenaars gadeslaan. Er is petanque, tennis, basket en een mooi minigolfterrein. Men heeft de mogelijkheid om verder door het park te wandelen, even uit te rusten op de aanwezige banken of in het gras. Ook kan men de iets verder gelegen rustige wandelweg nemen waar de gebouwen van Floreal met zijn zwembad, speeltuin en restaurant "De Kotter" zich bevinden. Langs deze weg heeft men ook de inplanting van talrijke vakantiewoningen.

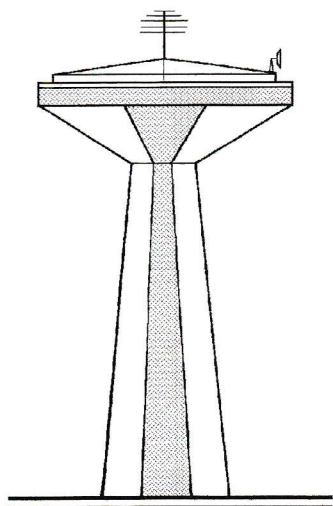
Indien men deze weg genomen heeft komt men op het einde van de weg terug in het park. Dwars door het park gaan we naar de uitgang kant vaargeul.

G PANORAMISCH ZICHT

Bij deze uitgang van het park loont het de moeite halt te houden en even rond te kijken. Het panoramisch zicht is hier zeer afhankelijk aan de jaargetijden.

Van hieruit bemerkt men van links naar rechts, de havenhoofden, de verlaten zeemachtbasis, de vuurtoren, de watertoren van het militair kamp, de BELMICON-toren (Belgian Military Communication), op de voorgrond het natuureservaat "De IJzermonding", de watertoren van Westende, de kerktorens van Westende en Lombardsijde, het gebouw van het vogelreservaat, het gebouw "De Vierboete" (klubhuis van de watersportkring van de Luchtmacht), de masten van de zeiljachten in de haven, het sluizencomplex, het klubgebouw van de V.V.W. (Vlaamse Vereniging voor watersport), het pyramidegebouw van het BLOSO-dispatchingcentrum, en het ROBERT ORLENT CENTER.

Nu wandelen we verder naar Nieuwpoort toe. Even voorbij de Louisweg bevindt zich op de hoek het jachtcenter West-Diep met verkoop van boten, toebehoren en kledij.

Ernaast de taverne tea-room Captain Nemo met in de achtergrond het appartementsgebouw Nautilus alwaar zich vroeger de Oesterput bevond.

Iets verder de resten van een scheepsschrijnwerkerij, nu een buitenverblijf.

Over de open velden kan men het verkeer waarnemen van de Albert-I laan. Het grootste gebouw is een rusthuis. Tussen de bebouwing door en in de verte zien we de moderne watertoren van Oostduinkerke die in 1969 in gebruik werd genomen en een inhoud heeft van 1.200.000 liter.

Verderop langs de wandelweg de werf voor de baggerwerken, jachtparkings en jach-

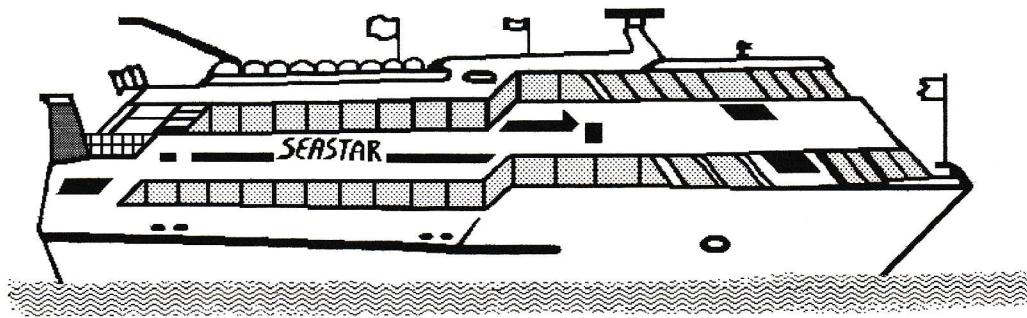
tingwinkels.

De houten loods is het vroegere klubgebouw van de Waterportkring van de Luchtmacht, welke verhuisd is naar de Novus Portus. Momenteel is er in de oude gebouwen een zeilmakerij gevestigd.

We wandelen verder tot het einde van de weg en komen aan de aansluiting met de Albert I Laan. Op de hoek hebben we er collectorwerken voor de waterzuivering. Juist over de Albert I Laan is de kinderboerderij gelegen. Hier keren we op onze stappen terug richting zee. We zien het "Kattesas", de afwatering van de Oude Veurnevaart.

We wandelen verder langs de havengeul terug.

H AANLEGSTEIGER SEASTAR

Het nieuw gebouw met de aanlegsteiger van de Seastar. Met deze cruiseboot kan men dagtochten maken naar Oostende. Ook haven- en zeetochten zijn mogelijk. De boot is afhuurbaar voor allerlei privaat gebruik. Eveneens komt deze boot in aanmerking voor asverstrooing op zee. Het gebouw en de boot zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

I VLOTKOM

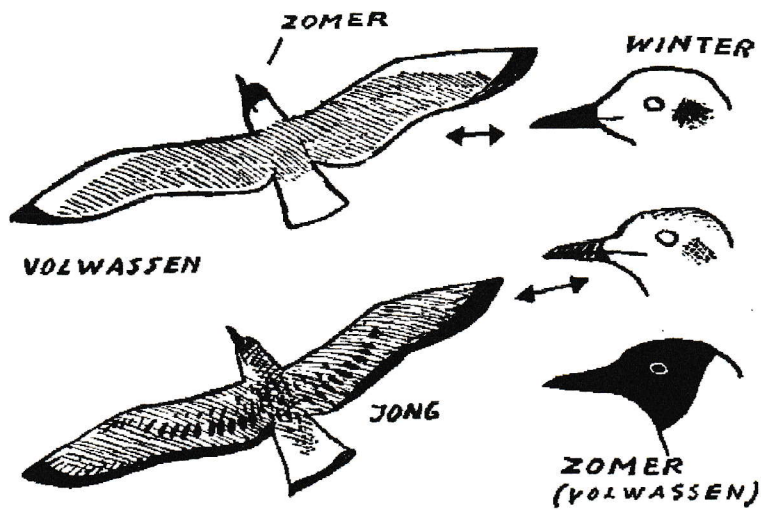
Dit oudste gedeelte van de jachthaven diende vanaf 1895 tot na de tweede wereldoorlog als vissershaven. Tot 1944 was deze vlotkom door een sluis met de havengeul in verbinding. Door de Duitsers vernield is deze sluis nooit meer hersteld. Hier is nu de jachthaven van de K.Y.C.N (Kon. Jachtclub Nieuwpoort) met een aanmeer mogelijkheid van driehonderd boten gevestigd. Men heeft er nog de verlaten en nu in verval zijnde houten werksteigers (in afbraak). Aan de overkant van de vlotkom op het schiereiland "De Kromme Hoek" is het klubgebouw en het ontvangstcentrum.

J NOVUS PORTUS

Aan de overkant, op de rechteroever van de havengeul, is in 1969 een nieuwe jachthaven in gebruik genomen beschermd door een stroombreker. Men heeft hier een vaste helling voor het te water laten en uitnemen van boten ter beschikking. Enkele jaren later, wegens de sterke opkomst van de watersport is nog een insteekdok, dat in open verbinding staat met de havengeul in gebruik genomen (1979). Het dok kreeg de naam "Novus Portus". Dit insteekdok is voorzien van twee scheepshellingen. Samen hebben deze havens een aanmeer capaciteit van ongeveer 2000 jachten. Deze omvatten de klubhuizen van de W.S.K.Lu.M (Watersportkring van de Luchtmacht), de V.V.W (Vlaamse Vereniging voor Watersport) en sinds kort ook het dispatchingcentrum van Bloso (met pyramidevormig dak). Men ziet van hieruit heel goed deze clubgebouwen, de winterberging voor boten en het appartementsgebouw Robert Orlent. Robert Orlent was voorzitter van de V.V.W.

K HET NATUURRESERVAAT "IJZERMONDING"

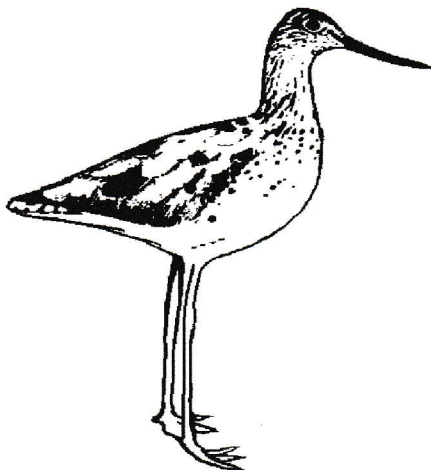
Kap- kop- kok of lachmeeuw.

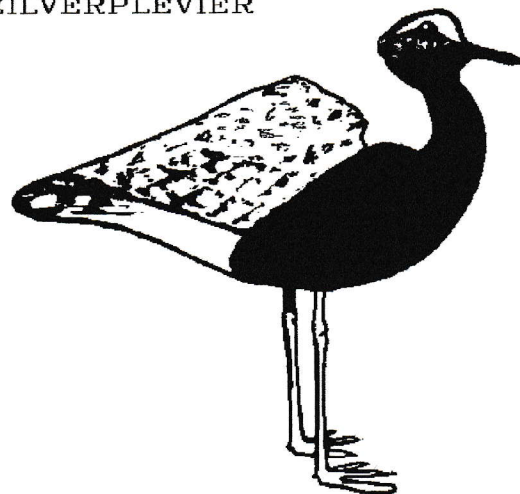
Gelegen op de rechteroever van de havengeul. In 1963 ingewijd als natuurgebied, is 16 ha groot en bestaat uit slikken en schorren. Het reservaat is van zeer grote waarde voor de avifauna en de flora. Een dertigtal vogels hebben er hun normaal verblijf. Het is ook druk

bezocht door trekvogels. In vrij hoge aantallen treft men er van december tot februari de Zilverplevier en eveneens de meer zeldzame Groenpootruiter. Het gebied is niet vrij toegankelijk. Wel zijn er geregeld geleide bezoeken mogelijk. 's Zomers, in juli en augustus, op woensdagmorgen. De meeuwen waarnemen loont zeker ook de moeite. Verrekijker is niet te versmaden.

GROENPOOTRUITER

ZILVERPLEVIER

L KUISBANK VOOR SCHEPEN

Hier komen geregeld vissersschepen voor onderhoud en herstellingen aan het onderwaterschip. Met hoogtij varen ze op de kuisbank en door het dalende tij komt het onderwaterschip droog te liggen. Jaren terug kwamen hier eveneens veel jachten. Ten gevolge van de verbetering van de jachthaveninfrastructuur worden de jachten nu meestal met hijskranen uit het water gelicht en is men niet meer gebonden aan de getijden. Het onderhoud aan het onderwaterschip van de jachten gebeurt meestal in het voorjaar op het terrein voor winterberging.

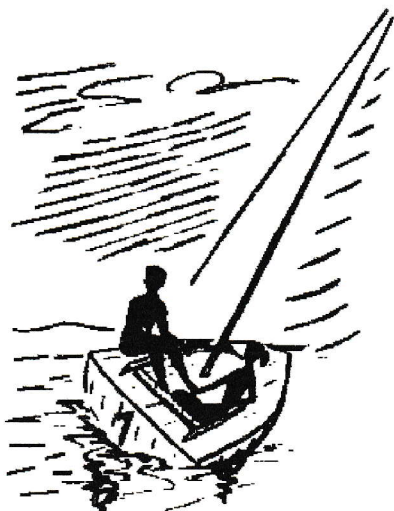
Een eindje voorbij de kuisbank recht tegenover de Louisweg mondt de afvoerbuis van het zuiveringsstation uit in de havengeul. Men bemerkt de talrijke eenden en meeuwen die daar vertoeven. Misschien spoelt er wel een eetbaar brokje mee?

M AANLEGSTEIGER VAN DE LOODSDIENST

De vernieuwde aanlegsteiger van de loods- en reddingsboten met er tegenover het wachthuisje van de loodsdienst. Tot 1990 was er nog een botenbergplaats boven het water. De loodsboot is aangewezen voor asverstrooing op zee.

Verder wandelend kunnen we genieten van de sportvissers en het scheepsverkeer. Wanneer het laag tij is bemerkt men nog wrakresten van vergane schepen (zoals een kielbalk met enkele spanten) en sportvissers die visaas aan het delven zijn.

N BLOSO

Links het Bloso- opleidingscentrum. Een gedeelte van deze gebouwen is afkomstig van de Wereldtentoonstelling 1958 in Brussel en dringend aan vervangen toe. De activiteit op het water is er sterk verminderd omwille van de veiligheid. De opleiding in de kleinzeilerij op de zeer druk bevangen geul is onverantwoord. Tijdens de verlofperiodes is er een aanlegsteiger geplaatst. Voor de wandelaars misschien spijtig dat deze activiteit verdwenen is. Nu is het opleidingscentrum verhuisd naar het spaarbekken (verbreding van de ijzer op grondgebied Sint-Joris te Nieuwpoort in gebruik sedert 1979). De vraag tot

nieuwbouw is in behandeling, misschien wordt deze activiteit terug gestart.

Het clubhuis van de Zeescouts was het eerste clubhuis van de Y.C.N (Jachtclub Nieuwpoort). Het werd in 1939 in gebruik genomen en ligt aan de basis van de watersport te Nieuwpoort.

Ook hier een kleine sloopshelling, die zeer weinig gebruikt wordt en tevens versperd is door afvoerbuis voor baggerspecie.

Links een sloopswerf, een kleine erfenis van het verleden.

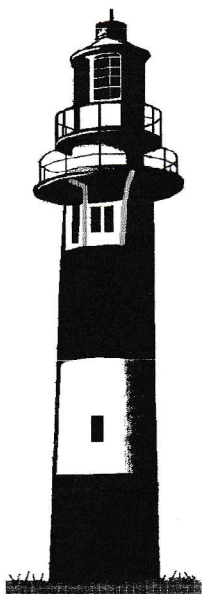
O MARINEDOK

In 1976 verhuisde de vroegere marinebasis, waar vooral mijnevegers aangemeerd lagen, naar Oostende en Zeebrugge. De slipway (de ophaalbare sloopshelling) en het takelhuisje, zijn in erg verval. Het dok met de aanlegsteigers is volledig aangeslibd. De gebouwen zijn ernstig beschadigd door de stormen en worden niet meer onderhouden. Zal deze infrastructuur gebruikt worden voor een nieuwe jachthaven? Grote tegenstand is er van milieugroeperingen wegens het nabije natuurreservaat.

Op de achtergrond bemerken we veel rode daken. Dit is het "Kwartier Lombardsijde" in de volksmond "het militair kamp". Sinds de jaren dertig is er de School voor Luchtdoelartillerie gevestigd. De eenheden van het Kwartier Lombardsijde organiseren jaarlijks de overbekende 4-daagse van de IJzer. In 1993 zal dit voor de 21ste keer zijn. Geregeld wordt men opgeschrikt door kanongedonder en hoort men het geluid van een vliegtuig. Geen dekking zoeken hoor. Het is slechts oefening, waarbij geschoten wordt op (maar meestal naast) een doel dat door een telegeleid vliegtuig boven zee in een bepaalde sektor voortgetrokken wordt. Deze schietoefeningen zijn aangeduid aan de rechteroever van de vaargeul om de uitvarende schepen erop te wijzen dat ze die bepaalde sector op zee, om veiligheidsredenen, moeten mijden.

P VUURTOREN

Deze vuurtoren is in 1949 in gebruik genomen nadat de vroegere werd vernietigd tijdens de oorlog. Het is een ronde betonnen toren geschilderd in horizontale witte en rode banden. Met een hoogte van 28 meter en 10 zeemijl (1 zeemijl is 1852 meter) ver zichtbaar op zee. Het zwaailicht straalt om de 14 seconden twee rode flikkeringen. Hij heeft tot taak bij duisternis de ligging van de haven van Nieuwpoort aan te duiden voor schepen op zee.

Tekst Et. Heyde
Lay-out Et. Heyde
bestuurslid Gehandikaptentraad Nieuwpoort

Geraadpleegde werken

- Haven en visserij Nieuwpoort stadsbestuur Nieuwpoort,
- Verkenningroute Nieuwpoort stadsbestuur Nieuwpoort,
- Bezoek aan Nieuwpoort stadsbestuur Nieuwpoort,
- Nieuwpoort Iserawandeling stadsbestuur Nieuwpoort,
- Nieuwpoort Natuurreservaat "De IJzermonding" Dienst Toerisme en Cultuur Nieuwpoort,
- Blauwe Vogel geo-gids Nieuwpoort,
- Getijtafels en seinen Drukkerij NIEUWSBLAD VAN DE KUST,
- Speuren en ontdekken A. Bosmans deel II .

Adressen

INFO DIENST VOOR TOERISME - VVV
Stadhuis Marktplein 7
Hendrikaplein 11
8620 NIEUWPOORT

Adviesraad: GEHANDIKAPTENRAAD NIEUWPOORT
stadhuis Marktplein 7
8620 NIEUWPOORT

Gehandikaptengewerking: VZW YSERBLOMME
Louisweg 29
8620 NIEUWPOORT

